

A közzététel időpontja: 2021. július 16.
Az alkalmazás kezdő dátuma: 2022. január 1.

CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ

RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY

A Célnyelvi civilizáció részletes érettségi vizsgakövetelményeiről szóló rendelkezések kizárólag az angol, a francia, a német, az olasz, az orosz, a spanyol és a szlovák célnyelvi civilizáció érettségi vizsgára vonatkoznak.

A) KOMPETENCIÁK

1. Ismeretszerzés célnyelven

A vizsgázó legyen képes a célnyelven megadott forrásokból (írott vagy audiovizuális források, táblázatok, képek) információkat gyűjteni. A megszerzett ismereteket tudja rendszerezni, értelmezni. Különböző típusú forrásokból származó információkat legyen képes összevetni. Tudja egy, a mindennapi életből származó célnyelvi forrás lényegét kiemelni, abból rövid tartalmi összefoglalót készíteni.

A források segítségével legyen képes a célnyelvi országokban élő emberek gondolkodásmódjára, szokásaira, életmódjára vonatkozó ismereteket gyűjteni, a magyar kultúrától való eltéréseket, azzal való hasonlóságokat felfedezni, megérteni.

2. Mérlegelő gondolkodás

Ismerje fel a vizsgázó a célnyelvi ország(ok) hazánkétól eltérő sajátosságait, tudjon tényeket és véleményeket megkülönböztetni, a tanult ismeretek kapcsán kérdéseket önállóan megfogalmazni, következtetéseket levonni. Ismerje fel a kultúrák és értékrendek közötti különbségeket. Vegye észre, tudja megfogalmazni, összehasonlítani a társadalmi, erkölcsi problémákat.

3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven

A vizsgázó legyen képes 10-15 percben a témáját célnyelven életszerűen, szabad előadásban bemutatni - különböző források alapján, megadott vagy önállóan kidolgozott szempontok szerint. Tudjon önálló, tárgyilagos véleményt alkotni, a szubjektív és objektív érvelés között különbséget tenni. Emelt szinten véleményét, a tanult témakör kapcsán, írásban is tudja kifejtetni. Tudjon eltérő véleményeket, problémákat is világosan leírni, következtetéseket levonni.

4. Tájékozódás időben és térben

A vizsgázó legyen képes a célnyelvi ország(ok) nagy tájegységeit, történelme, kultúrája szempontjából fontos helyszíneit azonosítani a térképen. Legyen tisztában a földrajzi környezet hatásaival a célnyelvi állam(ok) és kultúrák fejlődésére. Tudja időben elhelyezni a célország(ok)

történelmének, kultúrájának legfontosabb eseményeit, fordulópontjait. Legyen rálátása Magyarország és a célnyelvi ország(ok) történelmének közös pontjaira, a társadalmi és kulturális élet párhuzamos és eltérő jelenségeire.

Legyen képes aktuális eseményeket nagyobb összefüggésbe helyezve értelmezni, bemutatni.

B) TÉMAKÖRÖK

Az emelt szintű vizsga tartalmi követelményeibe beletartoznak a középszintű vizsga tartalmi követelményei.

Téma	Középszint	Emelt szint
1. A célnyelvi ország(ok) földrajza		
1.1. A célnyelvi ország(ok) természetföldrajza		
1.1.1. Fekvés, tájegységek	A célnyelvi ország(ok) földrajzi fekvésének, legfontosabb tájegységeinek bemutatása térkép segítségével. Összevetés Magyarország fekvésével, tájegységeivel.	A célnyelvi ország(ok) földrajzi fekvésének, legfontosabb tájegységeinek bemutatása vaktérkép segítségével.
1.1.2. Éghajlat, élővilág	A célnyelvi ország(ok) éghajlatának, élővilágának rövid jellemzése. Az élővilág néhány hazánkétól eltérő sajátossága.	A célnyelvi ország(ok) egy éghajlati érdekességének ismertetése.
1.2. Geopolitikai helyzet		
1.2.1. Geopolitikai következmények	A közigazgatási régiók (autonómiák, tartományok, államok) azonosítása térkép segítségével. A népesség eloszlásának területi sajátosságai, ennek természeti, társadalmi, gazdasági okai és következményei.	Geopolitikai következmények felismerése, megfogalmazása.
1.2.2. Nemzetiségek, ki- és bevándorlók	A bevándorlók szerepe az egyes célnyelvi ország(ok) népességének alakulásában, valamint a bevándorlás és a bevándorlás korlátozásának okai.	Néhány nemzetiség vagy határokon kívül élő nemzetiségi csoport bemutatása.
1.3. Turisztikai nevezetességek	A célnyelvi ország(ok) egy/néhány, idegenforgalom szempontjából fontos régiója, városa.	
2. A célnyelvi ország(ok) gazdasága		

2.1. A gazdaság főbb jellemzői	A célnyelvi ország(ok) gazdasági helyzete, főbb gazdasági ágazatai; a világ illetve az EU társadalmi-gazdasági rendszerében betöltött szerepe, Magyarországgal fenntartott kapcsolatai. Néhány híres márka, termék, Magyarországon jelen lévő nagyvállalat ismerete.	A különböző vállalati formák súlya, szerepe a célnyelvi ország(ok)ban. A célnyelvi ország nemzetközi gazdasági kapcsolatai - EU, IMF, WTO, Világbank stb.
2.2. Pénzügyi ismeretek	A célnyelvi ország(ok) pénzügyei, fizetőeszköze, pénzhasználati szokások.	Adózás a célnyelvi ország(ok)ban.
2.3. Közlekedés	A közlekedés fő ágazatai; a főbb szárazföldi, vasúti, vízi és légi közlekedési útvonalak, az egyes közlekedési ágak főbb sajátosságainak ismerete.	Főbb közlekedési útvonalak.
2.4. Idegenforgalom	Az idegenforgalom főbb ismérvei a célnyelvi ország(ok)ban; jelentősége az ország(ok) gazdasági életében. Magyarország és a célnyelvi ország(ok) turisztikai kapcsolatai.	Az idegenforgalom főbb tendenciái a célnyelvi ország(ok)ban. Magyarország és a célnyelvi ország(ok) turisztikai kapcsolatrendszerének változásai és ennek okai.
2.5. Egyéni és társadalmi felelősségvállalás	A fenntartható gazdaság és a fogyasztási szokások, a fogyasztóvédelem kérdései, összehasonlítva az itthoni helyzettel. A környezettudatosság, minőség tudatosság és a fenntarthatóság a mindennapi életben.	
2.6. Munkavállalás	A célnyelvi ország(ok)ban való munkavállalás lehetőségei, esetleges buktatói.	Külföldiek magyarországi munkavállalása.
3. Politikai berendezkedés		
3.1. Közigazgatási régiók, államforma, politikai adatok, intézményrendszer	A célnyelvi ország(ok) politikai berendezkedése; hasonlóságok és különbségek a célnyelvi ország(ok) és Magyarország politikai rendszerében. Alapvető jogok és kötelezettségek; jelentős politikai pártok; a népszavazás szerepe.	Társadalmi, politikai problémák, feszültségek napjainkban.
3.2. Civil társadalom	A civil szervezetek, mozgalmak hagyománya, súlya, jelentősége; egybevetés a magyarországi helyzettel.	
4. Társadalmi viszonyok		

4.1. Társadalmi berendezkedés	A célnyelvi ország(ok) társadalmi rétegeinek, csoportjainak aktuális helyzete, együttélési formái; az eltérő kultúrák közötti konfliktusok.	A szociális intézményrendszer, egészségügy és társadalombiztosítás jellemzői, megoldásra váró kérdései.
4.2. Problémák	A célnyelvi társadalmakat érintő globális problémák.	
4.3. Oktatás	A célnyelvi ország(ok) hagyományos és jelenlegi oktatási rendszere, összehasonlítva a magyar oktatással. A tudás, a műveltség, a munka megbecsülése, helye az erkölcsi értékrendben. Magyar diákok továbbtanulási lehetőségei a célország(ok)ban.	A tudományok, a kutatás-fejlesztés támogatottsága, elismertsége a célország(ok)ban. Külföldi diákok tanulási lehetőségei Magyarországon.
4.4. A vallás és az egyházak szerepe	A lakosság felekezetei szerinti összetétele; egyházi ünnepek, hagyományok; az egyház/ak szerepe a célnyelvi társadalmakban; a fiatalok és a vallás; tolerancia, nyitottság.	A különböző vallási közösségek együttélése a célnyelvi ország(ok)ban.
4.5. Köznyelv és dialektusok	Az irodalmi nyelv, a köznyelv és a dialektusok a célnyelvi ország(ok)ban.	
5. Hagyományok, szokások, ünnepek, életmód		
5.1. Család	A célnyelvi ország(ok) családmmodelljei; aktuális problémák, összevetve a magyarországi helyzettel.	
5.2. Családi ünnepek	Családi ünnepek és népi hagyományok, étkezési szokások, tipikus ételek a célnyelvi ország(ok)ban.	
5.3. Nemzeti ünnepek	A célnyelvi ország(ok) nemzeti ünnepei, ezek történelmi háttere	
5.4. Szabadidő eltöltése	Szórakozási, nyaralási és pihenési szokások. Vidéki és városi élet, a fejlődés tendenciái.	A nyaralás, utazás új formái; a szabadidő eltöltésének a hazaitól eltérő módjai. Egészségtudatosság az életmódban. A társadalmi érintkezés és az üzleti etikett szabályai.
6. Környezetvédelem		

6.1. Éghajlatváltozás	A célnyelvi ország(ok)ra jellemző éghajlati változások okai és lehetséges következményei.	
6.2. Környezeti problémák	A célnyelvi ország(ok)ra jellemző környezeti problémák, összevetve a magyarországi helyzettel.	
6.3. Törekvések a környezeti károk enyhítésére		
6.3.1. Energiaforrások	A hagyományos és az alternatív/megújuló energiaforrások használata a célnyelvi ország(ok)ban és hazánkban.	A köz- és a magánszféra hozzáállása az alternatív energiaforrások használatához.
6.3.2. Biogazdálkodás	A bioélelmiszerek és egyéb biotermékek fogyasztása a célnyelvi ország(ok)ban és itthon.	A biogazdálkodás szerepe a célnyelvi ország(ok) mezőgazdaságában és Magyarországon.
6.3.3. Természetvédelem, felelős tájgazdálkodás	Természetvédelem, nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek és „zöld mozgalmak” a célnyelvi ország(ok)ban és Magyarországon	Tájgazdálkodás és a Natura 2000 a célnyelvi ország(ok)ban és Magyarországon.
7. Tömegkommunikáció, média	A sajtószabadság és helyzete a célország(ok)ban. A közszolgálati média nézettsége, elfogadottsága. A célnyelvi ország(ok) fontos sajtótermékei, rádiós és televíziós csatornái és internetes fórumai. Az egyéni tájékozódás lehetőségei és buktatói. Reklám.	Az elektronikus tömegkommunikáció a célnyelvi ország(ok)ban. A célnyelvi ország(ok) vitakultúrájának megismerése; összehasonlítás a hazai helyzettel. Újságírói etika, reklámetika.
8. Sport	A sport és az egészséges életmód szerepe a mindennapi életben a célnyelvi ország(ok)ban és hazánkban. A célnyelvi ország(ok) legnépszerűbb sportágai, kiemelkedő sportolói, olimpikonjai, sporteseményei. Iskolai és szabadidősport.	A célnyelvi ország(ok)ra jellemző problémák a sportban. Új tendenciák, extrém sportok a célnyelvi ország(ok)ban és Magyarországon.
9. Tudományok	A célnyelvi ország(ok) kiemelkedő jelentőségű tudósai, feltalálói és találmányaik. Újdonságok a célnyelvi ország(ok) tudományos életében.	A célnyelvi ország(ok)ban élt magyar tudósok. Aktuális tudományetikai kérdések.
10. Történelmi ismeretek		

<p>Angol célnyelvi civilizáció</p>	<p>Nagy-Britannia történelmének kezdetei térben és időben. Anglia történelmének 3-4 legfontosabb csomópontja. Az Amerikai Egyesült Államok történelmének 3-4 legfontosabb csomópontja. Anglia és az angol nyelvű országok történelmének kapcsolódási pontjai. <i>(Például: Kossuth Amerikában; magyar emigránsok, magyar tudósok angol nyelvterületen; az angol királyi család kötődése Magyarországhoz)</i></p>	<p>Az angol, illetve az egyesült államokbeli identitástudat kialakulása és változásai.</p>
<p>Francia célnyelvi civilizáció</p>	<p>Franciaország történelmének kezdetei térben és időben; találkozási pontok a magyar történelemmel. Franciaország történelmének legfontosabb korszakai. Jellemző társadalmi rétegek, életformák. A francia forradalmak jelentősége. Franciaország a két világháborúban. A 20. század utolsó két évtizedének átalakulásai, változásai. Az EU és a célország viszonya. A jelenkor politikai, társadalmi, kulturális kérdései.</p>	<p>Az első államszerveződések. Nemzettudat, identitástudat kialakulása, illetve változásai.</p>
<p>Német célnyelvi civilizáció</p>	<p>A középkori német birodalom fénykora és hanyatlása (11-15. századig). Német városalapítások, városszövetségek. Nemesi, polgári és paraszti életformák. A svájci Eidgenossenschaft kialakulása és küzdelmei. A reformáció és az ellenreformáció kora. A reformáció főbb irányzatai (lutheránus, kálvinista) és elterjedése a német nyelvterületen. Luther Márton bibliafordításának jelentősége.</p>	<p>A császár és a pápaság konfliktusa, az investitúra-harc. A Hohenstaufen-dinasztia Itália-politikája, a német fejedelemségek megerősödése. A 30 éves háború és a vesztfáliai béke hatalmi, politikai, felekezeti, és társadalmi következményei. A német felvilágosodás alapeszméi. Az 1848-as német forradalmak. Az I. világháború és az azt lezáró békék területi és etnikai vonatkozásai.</p>

	<p>A felvilágosult abszolútizmus jellemzői Ausztriában és Poroszországban.</p> <p>A német nemzetállam kialakulása.</p> <p>Az ipari forradalom és hatásai a német nyelvterületen.</p> <p>A nemzetiszocializmus.</p> <p>Az NSZK és az NDK létrejötte, a gazdasági, politikai és társadalmi fejlődés jellemzői.</p> <p>A német újraegyesítés főbb állomásai.</p> <p>Az egyesítést követő gazdasági és szociális nehézségek.</p> <p>A német nyelvű országok és Magyarország történelmi kapcsolatai, ennek 3-4 kiemelkedő jelentőségű eseménye, illetve 2-3 személyisége.</p>	
Olasz célnyelvi civilizáció	<p>Itália és Olaszország történelmi fejlődésének főbb szakaszai, csomópontjai, és fontosabb eseményei.</p> <p>A társadalom és a gazdaság főbb jellemzői, a kultúra legjelentősebb irányzatai; a legfontosabb történelmi és kulturális személyiségek a signoriak korában, illetve a Risorgimento idején. Olaszország az I. világháborúban.</p>	<p>A Velencei Köztársaság.</p> <p>A társadalom és a gazdaság főbb jellemzői, a kultúra legjelentősebb irányzatai; a legfontosabb történelmi és kulturális személyiségek a Reneszánszban.</p> <p>A Risorgimento meghatározó alakjai és szerepük (pl. Mazzini, Cavour, Garibaldi, II. Viktor Emanuel).</p> <p>Olaszország a II. világháborúban.</p>
Orosz célnyelvi civilizáció	<p>A Kijevi Rusz.</p> <p>Az első orosz fejedelmek (Oleg, Igor, Olga, Szvjatoszlav).</p> <p>A kereszténység felvétele, és ennek jelentősége, Bölcs Jaroszláv szerepe.</p> <p>Ismerje a Novgorodi Köztársaság történelmi szerepét.</p> <p>Tudja, hogy ki volt Alekszandr Nyevszkij.</p> <p>A Moszkvai Oroszország alapítása, a tatárok</p>	<p>Ismerje, hogy milyen kapcsolatok voltak a Kijevi Rusz és az akkori Magyarország között.</p> <p>Ismerje, milyen kapcsolatokat épített ki I. Péter Magyarországgal. Oroszország a 18-19. században.</p> <p>A Varsói Szerződés és a KGST. Magyarország és a Szovjetunió kapcsolata.</p> <p>Fejtse ki a saját véleményét arról, hogy Gorbacsov nagy reformátor volt-e, vagy a Szovjetunió „sírásója”.</p>

	<p>legyőzése. Hogyan lett Oroszország Moszkva központú egységes állam. Tudja, milyen szerepet játszott az orosz történelemben I. Péter, miért nevezik őt nagy reformátornak. A következő uralkodók egyikének bemutatása: II. Katalin, I. Pál, I. II. III. Sándor, II. Miklós, valamint az uralkodásuk alatt történt fontos történelmi események ismertetése. Az 1917. februári és októberi forradalmak lényege. A Szovjetunió lenini és sztálini korszakai. A Nagy Honvédő Háború. A II. világháború után átalakult világ. Gorbacsov szerepe a Szovjetunió történetében. Tudja, hogy mit jelent a „glasznosztj” és a „peresztrojka”. A Szovjetunió szétesése és a Jelcin-korszak. A FÁK. Az elnöki rendszer megszilárdulása. Ismerje és összegezze Oroszországban az utolsó évtizedben végbement változásokat.</p>	<p>Hasonlítsa össze, milyen változások történtek Oroszországban és Magyarországon az utolsó évtizedben.</p>
<p>Spanyol célnyelvi civilizáció</p>	<p>Hispánia a római birodalomban. A mór uralom a Pireneusi-félszigeten. Spanyolország történelmének kezdetei térben és időben; találkozási pontok a magyar történelemmel. Spanyolország történelmének legfontosabb korszakai. 1492 jelentősége. A nagy földrajzi felfedezések és a gyarmatosítás kora. Az egységes Spanyolország kialakulása és</p>	<p>Ibérek, kelták, keltibérek. A romanizáció folyamata, jelentősége kulturális, nyelvi és történelmi szempontból. A barbár invázió, nyugati gótok. Az Ibériai-félsziget benépesülése. A legújabb leletek. A rómaiak előtt érkezett népek. A nyugati gót monarchia. A mór uralom a Pireneusi-félszigeten (711-1492): Al-Andalus.</p>

	<p>megszilárdítása. Jellemző társadalmi rétegek, életformák. A spanyol polgárháború. Spanyolország a 20. században. A gyarmatbirodalom feloszlása, a volt gyarmatok történelmének alakulása. Az utolsó évtizedek változásai. Spanyolország helyzete az EU-ban. A jelenkor politikai, társadalmi, kulturális kérdései.</p>	<p>Nyelvi és kulturális hatások. A rekonkvizta. Granada fénykora - az Alhambra építése. Középkor: a keresztény királyságok. 1492 jelentősége (Granada visszafoglalása, Amerika felfedezése. A zsidók kiűzése) A Rekonkvizta szakaszai és újránépesítési modellek. A 15. század krízisei. Spanyolország tengeri expanziója a Földközi-tengeren és az Atlanti-óceánon. A Kanári-szigetek. Az egységes Spanyolország kialakulása és megszilárdítása. A katolikus királyok. A modern állam kialakulása. A dinasztiák egyesülése. A modern állam megalapítása. Területi egyesítés: a nazari királyság meghódítása és Navarra annexiója. Valláspolitikai és annak nemzetközi vetületei. I. Károly birodalma és II. Fülöp monarchiája. A Bourbonok, a bourbon monarchia. A felvilágosult reformtörekvések: az állam egyesítése és központosítása. III. Károly. Amerikai gyarmatok. A régi rezsimek krízise. Az 1812-es alkotmány. Abszolutizmus és liberalizmus. Amerika emancipációja. A liberális állam megalakulása. II. Erzsébet uralma. Haladók és hagyományőrök.</p>
--	---	---

		<p>I. Amadeusz és az Első Köztársaság. A Restauráció időszakának politikai rendszere. Szembenállás a rendszerrel: regionalizmus és nacionalizmus. A gyarmati birodalom megszűnése. Kuba. XIII. Alfonz kora. A megújulásra irányuló törekvések és a parlamentáris monarchia nehézségei. Regeneracionizmus és politikai revisionizmus. Primo de Rivera diktatúrája. A II. Köztársaság politikai fejlődése. A spanyol polgárháború (1936-39). A katonai felkelés. A két térség katonai és politikai fejlődése. A Franco-diktatúra Franco tábornok diktatúrája Politikai fejlődés és nemzetközi konjunktúra. Az önellátó társadalomból a felvirágoztatásig: társadalmi és gazdasági átalakulások, ellenállás. A demokratikus átmenet. János Károly monarchiája. Az 1978-as alkotmány. A demokratikus kormányok: Az európai integráció és a nemzetközi szervezetek.</p>
<p>Szlovák célnyelvi civilizáció</p>	<p>A Nyitrai Fejedelemség, a Nagymorva Birodalom. Szent Cirill és Szent Metód tevékenysége, kulturális, politikai és vallási szerepük. Szlovákok a Magyar Királyságban. A szlovák értelmiség formálódása, a szlovák nemzeti öntudat megerősödése. A szlovákok az 1848-49-es forradalom és szabadságharc alatt. A Matica slovenská.</p>	

	<p>A Csehszlovák Köztársaság/Csehszlovákia kikiáltása.</p> <p>A szlovákok a II. világháború alatt.</p> <p>A szlovák nemzeti felkelés.</p> <p>A szlovákok a Csehszlovák Szocialista Köztársaságban.</p> <p>A Szlovák Köztársaság megalapítása.</p> <p>Kisebbségek Szlovákia területén.</p> <p>A jelenkor politikai és társadalmi kérdései.</p> <p>Nemzeti ünnepek Szlovákiában: a Szlovák Köztársaság alapítása (január 1.), Szent Cirill és Szent Metód ünnepe (július 5.), a szlovák nemzeti felkelés napja (augusztus 29.), a szlovák alkotmány ünnepe (szeptember 1.), a szabadságért és a demokráciáért vívott harc napja (november 17.).</p>	<p>Kassai kormányprogram, Beneš-dekrétumok, lakosságcsere.</p> <p>A prágai tavasz nevű csehszlovák demokratizációs reformfolyamat.</p> <p>A bársonyos forradalom.</p>
11. Irodalmi ismeretek		
Angol célnyelvi civilizáció	<p>Az angol irodalom történetének főbb korszakai, néhány kiemelkedő alkotója és alkotása.</p> <p>Egy kortárs irodalmi mű részletes ismerete.</p> <p>Egy-egy kiválasztott brit és amerikai író magyarra lefordított ismert művének és pályájának bemutatása.</p> <p>Példák az angol nyelvű és a magyar irodalom kapcsolódásaira.</p>	<p>Az irodalom és az olvasás helye, szerepe a brit és amerikai mindennapokban.</p> <p>Két-három 20. századi, illetve kortárs alkotó és mű részletes ismerete.</p>
Francia célnyelvi civilizáció	<p>Minden irodalmi korszakból (középkor, reneszánsz, klasszicizmus, romantika, realizmus, modernizmus), továbbá a jelenkor irodalmából legalább 1-3 szerző ismerete, munkásságuk rövid jellemzése, mindegyiküktől legalább 1-3 mű említése.</p> <p>Minden műfajból (színdarab, novella, episztola, regény) legalább 1-1 mű, versből legalább 3,</p>	<p>Minden irodalmi korszakból (középkor, reneszánsz, klasszicizmus, romantika, realizmus, modernizmus), továbbá a jelenkor irodalmából legalább 2-5 szerző ismerete, munkásságuk rövid jellemzése, mindegyiküktől legalább 2-5 mű említése.</p> <p>Minden műfajból (színdarab, novella, episztola, regény) legalább 2-2 mű, versből legalább 6,</p>

	különböző korszakokból származó mű olvasottságot is igazoló elemzése.	különböző szerzőktől és minél több korszakból származó mű olvasottságot is igazoló elemzése. Francia irodalmi díjak, 2-3 díjazott említése. A frankofón országok irodalmából egy-két jelentős alkotó (pl. Simenon, Senghor stb.) megemlézése, műveik műfajának és jellemző témáik megjelölése.
Német célnyelvi civilizáció	A németnyelvű országok és Magyarország irodalmi kapcsolatai. J. W. Goethe és F. Schiller egy-két fő művének bemutatása. A német romantika irodalmának néhány példája. B. Brecht epikus színházának jellemzői egy műve alapján. Két-három 20. századi vagy kortárs alkotó és mű részletes ismerete.	Az irodalom szerepe a mindennapokban. A németnyelvű országok és Magyarország irodalmi kapcsolatai. G. E. Lessing egy szabadon választott drámájának elemző bemutatása. A német romantika főbb jellemzői. E. T. A. Hoffmann egy szabadon választott művének elemző bemutatása. Az epikus színház továbbfejlesztése F. Dürrenmatt műveiben. Két-három 20. századi vagy kortárs alkotó és mű részletes ismerete.
Olasz célnyelvi civilizáció	Az olasz irodalom történetének főbb korszakai. Dante, Petrarca, Boccaccio Goldoni jelentősége, főbb műveik. Egy szabadon választott szerző és műve(i) bemutatása a 20. század II. világháború előtti irodalmából (pl. Verga, Pirandello). Egy szabadon választott szerző és műve(i) bemutatása a II. világháború utáni olasz irodalomból (pl. Moravia, Buzzati, Carlo Levi, Primo Levi, Calvino). Az utóbbi évtizedek olasz elbeszélői - egy szabadon választott szerző és műve(i) bemutatása.	Macchiavelli 19. századi költők (Leopardi, Pascoli). Manzoni: Jegyesek. 20. századi költők (Montale, Ungaretti, Penna, Pasolini) Női szerzők (D. Maraini, N. Ginzburg, O. Fallaci) Az olasz filmművészet kiemelkedő alakjai (rendezők, színészek).

	Az olasz filmművészet főbb korszakai (pl. neorealizmus, a commedia all'italiana).	
Orosz célnyelvi civilizáció	<p>Orosz népköltészet.</p> <p>Ismerje, milyen műfajokból áll az orosz folklór gazdag világa (mesék, történeti énekek stb.).</p> <p>Tudja, hol és mikor keletkezett az orosz irodalom, milyen műfajok jellemzők rá.</p> <p>Tudjon megnevezni a 18. századi orosz irodalomra jellemző néhány stílusbeli sajátosságot.</p> <p>Ismerje a 19. század első fele orosz irodalmának néhány képviselőjét, híres, romantikus költőit. (pl. Puskin, Lermontov).</p> <p>Legyen képes részletesen bemutatni valamelyiknek az életpályáját, műveit (pl. Puskin).</p> <p>Ismerje részletesebben a 19. század második fele orosz prózájának valamely képviselőjének (Tolsztoj, Dosztojevszkij, Csehov stb.) pályáját és műveit.</p> <p>Tudjon megnevezni a 19-20. század fordulójának orosz irodalmából néhány író (Ahmatova, Blok, Bunyin stb.).</p> <p>Tudja megnevezni a 20. század első fele orosz irodalmának legnagyobb képviselőit.</p> <p>Részletesebben is tudjon beszélni valamelyikről (pl. Gorkij, Jeszenyin, Bulgakov).</p> <p>Ismerje a 20. század második fele orosz irodalmának néhány világhírű költőjét, prózaíróját (pl. Szolzsenyicin).</p> <p>Ismerje a leghíresebb orosz bárdok nevét (Okudzava, Viszockij, Rozenbaum stb.).</p>	<p>Tudja, hogy kik voltak (néhány név) az orosz folklór - a bilinák - hősei.</p> <p>Tudjon az „Ének Igor hadáról” jelentőségéről.</p> <p>Tudjon kívülről elmondani az orosz klasszikus irodalomból verset vagy prózarészletet.</p> <p>Tudjon az orosz klasszikus irodalmi művek magyarországi sorsáról. Ismerje az orosz klasszikus irodalom hatását a világirodalomra.</p> <p>Tudjon valamit ezeknek a költőknek, íróknak magyarországi népszerűségéről.</p> <p>Ismerje az irodalmi Nobel-díjjal kitüntetett orosz írókat, költőket (Bunyin, Paszternák, Solohov, Szolzsenyicin, Brodskij).</p>
Spanyol célnyelvi civilizáció	<p>Középkori irodalom.</p> <p>A pikareszk regény.</p> <p>Cervantes: A Don Quijote elemzése.</p>	<p>Az irodalmi alkotás jelentése a középkorban.</p> <p>A vándor énekes (juglar) jelentősége.</p> <p>Mester de Juglaría: Cantar de Mío Cid.</p>

	<p>A barokk. A barokk színház. A nemzeti komédia. A felvilágosodás. A 18. századvégi dráma és Goya. Romantika Don Juan Tenorio. Egy mítosz születése. A modernizmus Gaudí és Rubén Darío. A 20. századi színház A nagy újítók: Valle Inclán és Lorca. 20. századi regény. Egy szabadon választott szerző és mű bemutatása. A 20. századi költészet. Egy szabadon választott szerző és mű bemutatása. Latin-amerikai irodalom Egy szabadon választott szerző és mű bemutatása.</p>	<p>X. Alfonz, a kasztíliai próza megalapítója és gallego dalok (cantigas) szerzője. El Mester de Clerecía: Gonzalo de Berceo. A népi irodalom a középkorban: lírika. El Arcipreste de Hita: el Libro de Buenamor. Don Juan Manuel: El Conde Lucanor El Romancero: eredete és további élete Spanyolországban és Latin-Amerikában. A lovagregény. A középkori világ krízise. Jorge Manrique: Coplas - hatása a spanyol irodalomra. La Celestina, a formálódó spanyol színház műremeke a középkor és a reneszánsz határán. Az Aranyszázad (El Siglo de Oro) Mit értünk „Siglo de Oro” alatt. A spanyol reneszánsz. Humanizmus. Líra: Garcilaso de la Vega. El Lazarillo és a pikareszk regény. Cervantes, a modern regény atyja. A barokk kultúra. Lope de Vega, az Aranyszázad nemzeti színházának megalapítója. Calderón drámái, a barokk színház csúcspontja: La vida es sueño. A barokk vers két stílusirányzata: culteranismo és conceptismo: Góngora és Quevedo. Felvilágosodás és romantika Az európai felvilágosodás és hatása a spanyol kultúrára. A Spanyol Királyi Akadémia megalapítása: irányító, szabályozó és tájékoztató szerepe a nyelv és az irodalom terén. Az esszé fejlődése: Cadalso.</p>
--	--	--

A neoklasszikus komédia és Leandro Fernández de Moratín.

A spanyol romantika helye az európai történelemben és kultúrában.

Színház: egy archetípus végső megszilárdulása:
Zorrilla: Don Juan Tenorio. Larra és az újságírás gyökerei.

A romantikus vers:

Espronceda. Bécquer művészete: hatása a mai költészetre.

A realizmustól a 98-as tragédiáig.

A spanyol realizmus és kapcsolata az európai realizmussal.

Az elbeszélés, mint a realizmus és a naturalizmus fő műfaja.

Galdós és Clarín, két nagy elbeszélő és műveik: Fortuttata y Jacinta és La Regenta, a 19. századi európai elbeszélés remekei.

A modernizmus: Rubén Darío és más latin-amerikai írók, a spanyol nyelvű újítói.

Juan Ramón Jiménez és a Machado-testvérek.

Valle-Inclán költői prózája.

Az 1898-as krízis és hatása az irodalomra.

A regény és az esszé uralma: Baroja, Unamuno.

A 20. század nagy esszé írói.

Az avantgárd.

Az európai avantgárd irányzatok

bevezetése Spanyolországban: Ramón Gómez de la Serna. Valle-Inclán expresszionizmusa (esperpentos).

A spanyol és a latin-amerikai avantgard kapcsolata: Neruda, Vallejo és Borges.

		<p>A 27-es nemzedék. Közös jellemvonásaik: nyitottságuk az avantgard irányzatokra, de gyökereik a hagyományba nyúlnak. A spanyol szürrealizmus sajátosságai. Lorca, költő és drámaíró. Kulturális törés: a „két Spanyolország” („dos Españas”) gondolkodói és drámája. A 20. század második felének irodalma A regény újjászületése: Cela, Delibes, két nagy elbeszélő a század közepéből. Az új latin-amerikai elbeszélés győzelme a hatvanas években és hatása a spanyol nyelvű elbeszélés későbbi megújulására: Cortázar, García Márquez, Vargas Llosa. A spanyol színház a 20. század második felében. Miguel Mihura: komédia és abszurd színház. Buero Vallejo: művészi érték és korrajz. A háború utáni költészet. Az elkötelezett költészet: Blas de Otero és José Hierro. Los „novísimos”. Kísérleti költészet</p>
<p>Szlovák célnyelvi civilizáció</p>	<p>A szlovák „nemzeti ébredés” irodalmának fő képviselői (Jozef Ignác Bajza, Anton Bernolák, Pavol Jozef Šafárik, Ján Kollár, Ján Hollý). A szlovák irodalmi nyelv kodifikálása. A szlovák romantika irodalma (Janko Kráľ, Andrej Sládkovič, Samo Chalupka, Ján Botto egy-egy művének bemutatása). A szlovák realizmus irodalma (Martin Kukučín, Božena Slančíková Timrava és Jozef Gregor Tajovský egy-egy művének bemutatása).</p>	<p>A Štúr-iskola bemutatása, a szlovák romantika jellemzői szabadon választott művek alapján. A szlovák realizmus periódusainak bemutatása, szabadon választott művek alapján.</p>

	A 20. század és napjaink irodalma Egy szabadon választott 20. századi, illetve kortárs szerző egy művének bemutatása	A szlovák irodalmi modernizmus bemutatása szabadon választott alkotások alapján. A két háború közötti szlovák irodalom bemutatása szabadon választott szerzők művei alapján. Peter Jaroš művészetének bemutatása egy választott műve alapján Ladislav Ballek művészetének bemutatása egy választott műve alapján. Napjaink szlovák irodalma.
12. Művészeti ismeretek		
Angol célnyelvi civilizáció	Nagy-Britannia művelődéstörténetének legfontosabb korszakai és stílusai. Kiemelkedő alkotók és alkotások az angol és amerikai építészetben, képző- és iparművészetben. A zene- és táncművészet, színház- és filmművészet legjelesebb angol/amerikai képviselői, alkotásai. A londoni National Gallery és a British Museum kiállításainak átfogó bemutatása és néhány ismert alkotás részletesebb elemzése.	A londoni National Gallery, a Tate Gallery és a British Museum világhírű anyagainak ismertetése és néhány híres alkotó kiválasztott műveinek bemutatása. A leghíresebb angol/amerikai kulturális fesztiválok.
Francia célnyelvi civilizáció	Minden művészettörténeti korszakból, valamint a fontosabb modern stílusirányzatokból 1-3 mű vagy művész említése, rövid jellemzése. Legalább 2-3 francia zeneszerző és mindegyikük 1-2 művének megemlítése, zenei stílusuk, illetve műfajuk megjelölésével. A francia és francia nyelvű szonon 2-3 jelentős képviselője, dalaik, stílusuk, témáik rövid jellemzése. A képregény műfaj 2-3 jelentős francia vagy francia	Minden művészettörténeti korszakból és stílusirányzatból legalább 2-5 művész említése, munkásságuk rövid jellemzése, mindegyiküktől legalább 1-3 műalkotás ismerete. Le Corbusier építészetének rövid jellemzése. A francia és francia nyelvű szonon jelentős képviselőinek említése, dalok stílusának, témáinak rövid jellemzése. A francia könnyűzene új vonásai A francia filmművészet történetének legjelentősebb

	<p>nyelvű példája, azok témái, alaphelyzete. A mozi kezdetei, a Lumière-fivérek munkássága. A Cannes-i filmfesztivál.</p>	<p>állomásai: legendás filmek, színészek. A francia Új Hullám rövid jellemzése. A César-díj. A francia film és Hollywood kapcsolata. Egy-két közelmúltban bemutatott francia vagy frankofón film, színházi előadás, kiállítás vagy egyéb kulturális esemény megemlézése. Példák a frankofón országok művészetéből.</p>
Német célnyelvi civilizáció	<p>A zeneművészet legkiemelkedőbb német alakjainak ismerete, egy szabadott választottnak bemutatása. A képző-, ipar- és építőművészet legkiemelkedőbb német alakjainak ismerete, egy szabadott választottnak bemutatása. A német nyelvű országok leghíresebb múzeumai, műemlékei, legrangosabb kulturális eseményei, fesztiváljai.</p>	<p>A szecesszió jellemző vonásai és kiemelkedő képviselői az építészetben és a festészetben. Az expresszionista festészet jellemzői és néhány képviselője (pl. „Der blaue Reiter”, „Die Brücke”, O. Kokoschka, E. Schiele). A Bauhaus. A német nyelvű országok és Magyarország művészeti kapcsolatai.</p>
Olasz célnyelvi civilizáció	<p>Olaszország művészettörténetének fontosabb korszakai, kiemelkedő művészek és műalkotások. Nagy olasz múzeumok (pl. Vatikáni Múzeumok, Uffizi Képtár). Firenze és a reneszánsz Leonardo élete és művei.</p>	<p>Róma és a barokk. Michelangelo élete és művei. Raffaello élete és művei. A Futurizmus. Az olasz zeneművészet főbb korszakai Az olasz filmművészet kiemelkedő alakjai (rendezők, színészek).</p>
Orosz célnyelvi civilizáció	<p>Tudja jellemezni a kereszténységgel együtt Oroszországba bekerült bizánci templomépítészeti stílust és ikonfestészetet. Ismerje a világhírű orosz ikonfestőket. (FeofanGrek, Andrej Rubljov, Dioniszij). A világi művészetek (paloták, használati tárgyak, népművészet stb.) megjelenése a 16-17. században. A nyugat-európai művészet bevonulása Oroszországba I. Péter reformjai nyomán.</p>	<p>Tudja bemutatni Andrej Rubljovot és főművét, a „Szentháromság”-ot. Mutassa be a 16. században épült orosz építészeti remekművet, a Vaszilij Blazsennij Székesegyházat.</p>

<p>Spanyol célnyelvi civilizáció</p>	<p>Őskori művészet. Az északi és a levantei őskori festészet jellemzői. A római kultúra emlékei. Utak, vízvezetékek és egyéb emlékek. Segovia; Mérida. Mór művészet. Jellemvonások, alapanyagok és formák. Alhambra és Córdoba. Keresztény művészet. A romantika és a gótika összehasonlítása, templomtípusok spanyolországi példák alapján. A Santiago de Compostela-zarándokút. Spanyol festészet El Greco, Velázquez, Goya, Picasso, Dalí</p>	<p>Őskori művészet: megalitikus építészeti, festmények. Az ibér kultúra. Művészet Hispaniában. A nyugati gót művészet. Al-Andalus: Kultúra és művészet - a mecset és a palota a hispano-muzulmán művészetben. Művészeti megnyilvánulások: az európai kontextus. A preromán művészet: asztúriai és mozarab művészet. A román művészet és Santiago de Compostela-zarándokút. A spanyol gótikus építészeti. Képzőművészet a spanyol gótikában. A spanyol reneszánsz: építészeti, szobrászati, festészet. El Greco. A barokk Spanyolország az Aranyszázadban. Építészeti és szobrászati. A barokk festészet. Velázquez. Goya. A 19. századi művészet: építészeti, Gaudí és a modernizmus. Szobrászati és festészet. A spanyol kultúra az Ezüstkor kezdetétől 1936-ig. Az avantgárd irányzatok, a 20. századi spanyol festészet: Picasso, Dalí és Miró. A mai Spanyolország 20. századi művészete, a legújabb irányzatok: építészeti, festészet és szobrászati</p>
---	--	--

Szlovák célnyelvi civilizáció	A szlovák képzőművészet kiemelkedő alakjai (pl. Martin Benka, Mikuláš Galanda, Ľudovít Fulla). A szlovák zeneművészet kiemelkedő alakjai (pl. Mikuláš Schneider-Trnavský, Ján Cikker, Eugen Suchoň). Szlovákia leghíresebb múzeumai, műemlékei, legrangosabb kulturális eseményei, fesztiváljai.	Lőcsei Pál mester nevéhez fűződő alkotások. A szlovák népi építészet jellemző jegyei, skanzenek Szlovákiában. A szlovák népzene és néptánc jellemző jegyei. Szlovákia és Magyarország mai művészeti kapcsolatai.

C) VIZSGALEÍRÁS

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint	
Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
15 perc	180 perc	20 perc
50 pont	80 pont	70 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	Emelt szint	
	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	Bármilyen egynyelvű, illetve kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár	NINCS
A vizsgaszervező intézmény biztosítja	Középiskolai célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár	NINCS	Középiskolai célnyelvi, vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi* atlasz, valamint egynyelvű nyomtatott nem enciklopédikus szótár

*középiskolai történelmi atlasz: az állami tankönyvfejlesztésért és kiadásért felelős szerv által kiadott, kronológiai adattáblázatot nem tartalmazó középiskolai történelmi atlasz

Közzé kell tenni: NINCS

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Szóbeli vizsga
15 perc
Tételkifejtés
50 pont

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A középszintű érettségi csak szóbeli vizsgarészből áll. A vizsgán a vizsgázó tételt húz és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 15 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: középiskolai célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egy nyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja. A segédeszközöket a vizsgaszervező intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelő használatával önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladatból áll.

A tételek első A) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második B) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 300 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az A) és B) feladat között 2/3-1/3.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20, és a tételekben meg kell jelennie valamennyi témakörnek. A tételsor legalább 20%-át (20 tétel esetén 4 tételt) évről évre módosítani kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletet az értékelési útmutató segítségével a kérdező tanár értékeli. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető legmagasabb pontszám 50, amelyből az első feladat megoldására legfeljebb 35, a másodikéra legfeljebb 15 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

FELADATTÍPUS	AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	PONTSZÁM
A) Önálló témakifejtés	Tartalom	20 pont
	Felépítés	5 pont
	(Szak)szókincs, nyelvhasználat	10 pont
B) Elemzés:	Tartalom	8 pont
	(Szak)szókincs, nyelvhasználat	7 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	20 perc
Feladatsor	Tételkifejtés
80 pont	70 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvű illetve kétnyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. A segédeszközöket a vizsgázó biztosítja.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak 450-500 szó terjedelmű esszé jellegű fogalmazást kell írnia.

A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani. Az egyes címeknek a következő témakörökhöz kell kapcsolódniuk:

1. célnyelvi irodalom vagy művészet
2. a célnyelvi ország(ok) történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete
3. általános, összehasonlító jellegű civilizációs téma.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A vizsgadolgozatok javítása és értékelése központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az értékelés csak egész pontszámokban történhet.

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következő megoszlásban:

- tartalom: 50 pont;
- logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelő szókincs használata: 30 pont.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tételt húz, és a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet időtartama 20 perc.

A vizsgázók a tételek pontos megfogalmazását és a feladatok párosítását a vizsga ideje előtt nem ismerhetik meg. A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idő (a két feladatra összesen legalább 30 perc) alatt használhat minden engedélyezett segédeszközt: a középiskolai célnyelvi vagy magyar nyelvű földrajzi és történelmi atlaszt, valamint egynyelvű nyomtatott, nem enciklopédikus szótárt. (A középiskolai történelmi atlasz az állami tankönyvfejlesztésért és kiadásért felelős szerv által kiadott, kronológiai adattáblázatot nem tartalmazó középiskolai történelmi atlaszt jelenti.) A szóbeli feleletnél a vizsgázó csak a térképeket, a második feladathoz tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat használhatja.

A segédeszközöket a vizsgaszervező intézmény biztosítja.

Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékleteket, szemelvényeket a tételsor tartalmazza.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan felépítve, gazdag (szak)szókincs megfelelő használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel két feladatból áll.

A tételek első A) feladata a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenőrzi. A feladat formája önálló témakifejtés.

A második B) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása. A feladat formája rövid elemzés.

Amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggő szöveg, az ne haladja meg a 400 szót.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A felelet időtartamának megoszlása az A) és B) feladat között 2/3-1/3.

A tételek száma vizsgacsoportonként legalább 20, a tételekben meg kell jelennie valamennyi témakörnek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése a központilag összeállított értékelési útmutató alapján történik. Az értékelés csak egész pontszámokban történhet. Az elérhető maximális pontszám 70, amelyből az első feladat megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Az összpontszám megoszlása az értékelési szempontok szerint:

FELADATTÍPUS	AZ ÉRTÉKEKÉLÉS SZEMPONTJAI	PONTSZÁM
A) Önálló témakifejtés	Tartalom	30 pont
	Felépítés	5 pont
	(Szak)szókincs, nyelvhasználat	10 pont
B) Elemzés	Tartalom	15 pont
	(Szak)szókincs, nyelvhasználat	10 pont